



Commissie voor de
milieueffectrapportage

Uitbreiding golfbaan De Haar, gemeente Utrecht

Voorlopig toetsingsadvies over het milieueffectrapport

19 november 2012 / rapportnummer 2019-75



1. Oordeel over het MER

De gemeente Utrecht wil Golfclub de Haar uitbreiden naar een 18-holes baan. Hiervoor zijn op uitbreidingsgebieden ten noordoosten, zuidoosten en westen van de huidige golfbaan een nieuwe driving range en vier holes gepland. Tevens zal de bestaande 9-holes golfbaan gedeeltelijk worden heringericht. Ter ondersteuning van de planontwikkeling en ter onderbouwing van de besluitvorming door de gemeenteraad over de golfbaan is een MER¹ opgesteld.

In dit advies spreekt de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna 'de Commissie')² zich uit over de juistheid en de volledigheid van het MER voor de uitbreiding en herinrichting van de golfbaan. Het m.e.r. plichtige besluit, het vaststellingsbesluit voor het bestemmingsplan Haarzuilens, omvat een groter gebied dan het plangebied voor de golfbaan. Voor dit omliggende gebied is reeds een m.e.r.-procedure doorlopen.³ De Commissie wijst er op dat het bevoegd gezag zelf na moet gaan of de informatie uit het eerdere MER en de aanvulling daarop nog toereikend is om het milieubelang volwaardig te kunnen meewegen bij de besluitvorming over het bestemmingsplan Haarzuilens.

De Commissie is van oordeel dat in het MER voor de golfbaan informatie ontbreekt die essentieel is om het milieubelang volwaardig te kunnen meewegen bij de besluitvorming over de golfbaan.

Het MER is overzichtelijk opgebouwd en goed leesbaar mede door de vele illustraties. In het MER is een eindontwerp van de golfbaan gepresenteerd en daarvan zijn de milieueffecten inzichtelijk en op een voor de besluitvorming voldoende detailniveau beschreven. Tijdens het locatiebezoek is het de Commissie duidelijk geworden dat aan de totstandkoming van het MER een zorgvuldig ontwerpproces is voorafgegaan. In het MER is echter niet navolgbaar weergegeven hoe bij dit proces het milieu een volwaardige rol heeft gespeeld. De Commissie kan vanwege het bovenstaande ook niet nagaan in hoeverre het Voorkeursalternatief (VKA) ook daadwerkelijk het Meest Milieuvriendelijk Alternatief (MMA) is. De Commissie acht het opheffen van de tekortkomingen van essentieel belang gezien de vele waarden in het gebied en adviseert om eerst een aanvulling op het MER op te stellen en pas daarna een besluit te nemen over de uitbreiding en herinrichting van de golfbaan.

In hoofdstuk 2 wordt het oordeel van de Commissie nader toegelicht. In hoofdstuk 3 worden aanbevelingen gedaan voor het vervolgtraject.

¹ Het MER valt onder oude m.e.r. regelgeving omdat de richtlijnen voor 1 juli 2010 zijn vastgesteld. Het opnemen van een Meest Milieuvriendelijk Alternatief (MMA) in het MER is daarom nog verplicht.

² De samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens vindt u in bijlage 1 bij dit advies of op www.commissiemer.nl.

³ MER Groengebied Utrecht-West, getoetst door de Commissie op 29 november 2004 en 7 december 2005.

2. Gesignaleerde tekortkomingen

2.1 Alternatieven

In het MER zijn verschillende locaties voor de uitbreiding verkend. Vervolgens is één inrichtingsalternatief uitgewerkt en op milieueffecten onderzocht. De verkenning van de onderzochte locaties is weliswaar summier, maar de Commissie acht de keuze voor de voorkeurslocatie in het MER voldoende onderbouwd. Voor de uitgewerkte inrichting (het Voorkeursalternatief) is in het MER zonder nadere onderbouwing aangegeven dat dit eindontwerp voor golfbaan de Haar het enige reële inrichtingsalternatief is om én een volwaardige goed te exploiteren 18 holes golfbaan te creëren én invulling te geven aan de diverse doelstellingen én rekening te houden met de diverse milieuaspecten. Zoals in het MER ook is aangegeven is het park waarin de bestaande golfbaan is gelegen bijzonder waardevol. Het park heeft de status van Ecologische hoofdstructuur (EHS), Rijksmonument, Belvederegebied en is voorgedragen als beschermd dorpsgezicht. De Commissie is van oordeel dat het niet navolgbaar is hoe bij het proces van ontwerpen tot dit ene, volgens de initiatiefnemer meest optimale, alternatief is gekomen en hoe het milieu daarbij een volwaardige rol heeft gespeeld in relatie tot de eisen die vanwege de golfclub aan de golfbaan worden gesteld. De Commissie acht dit punt van essentieel belang gezien de vele bijzondere en kwetsbare waarden in het plangebied.

Verder wordt in het MER – eveneens zonder onderbouwing – gesteld dat het VKA ook het MMA is. Omdat het VKA kennelijk een optimum betreft tussen golftechnische eisen en milieuaspecten, vraagt de Commissie zich af of het VKA ook daadwerkelijk het MMA is. Een MMA is immers naar zijn aard gericht op het zoveel mogelijk beperken van de gevolgen voor het milieu met gebruikmaking van de beste bestaande mogelijkheden daartoe, zodanig dat nog steeds sprake is van een realistisch alternatief.

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER aan te geven hoe het proces van ontwerpen is verlopen, waar mogelijk aan de hand van kaartmateriaal. Welke mogelijkheden zijn onderzocht ten behoeve van ecologische, landschappelijke, historische en archeologische waarden bij de inrichting van de holes (routing, lengte, aantal par, wel of geen back tee) en de locatie van het clubhuis en parkeerplaats. Aan de hand van deze inzichten dient te worden onderbouwd waarom het VKA gelijk is aan het MMA of wel dient een ‘nieuw’ MMA te worden beschreven en verbeeld.

De Commissie acht het van belang dat daarbij in ieder geval in wordt gegaan op de volgende punten:

- Op welke punten golfargumenten hebben geprevaleerd boven milieuargumenten in het huidige ontwerp.
- Op welke punten het huidige ontwerp er anders zou hebben uitgezien (met voor het milieu betere oplossingen) als milieuaspecten⁴ (zoals bijvoorbeeld ten aanzien van beschermde soorten) in het keuzeproces hadden geprevaleerd.

⁴ Inclusief mogelijke cumulatieve effecten als gevolg van recreatieve ontwikkelingen bij het kasteel Haarzuilens. Zie ook de inspraakreactie over dit onderwerp.

- Een beoordelingskader voor de historisch-landschappelijke aspecten. Doordat dit beoordelingskader nu ontbreekt blijven belangrijke keuzes onduidelijk, zoals: Waarom het ene eiland wel en het andere niet gereconstrueerd? Waarom de bruggen niet teruggebracht? Hoe worden de te verdwijnen bomen geselecteerd? Waar wordt het oorspronkelijke park gehandhaafd en waar worden aanpassingen gedaan?
- Inrichting van de golfbaan in relatie tot het historische park aan de hand van teksten en kaarten die inzicht geven in de stappen die zijn gemaakt om te komen tot een afgewogen plan op basis van een historische analyse van het parkbos.

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER aan te geven welke keuzes bij het ontwerpen van het VKA zijn gemaakt ten behoeve van de ecologische, landschappelijke, cultuurhistorische en archeologische waarden. Geef tevens aan waarom het VKA ook het MMA is of geef, indien dit niet het geval is, een beschrijving en verbeelding van een 'nieuw' MMA.

3. Aanbevelingen voor het vervolgproces

De Commissie hoopt met onderstaande aanbevelingen een bijdrage te leveren aan de kwaliteit van de verdere besluitvorming. De opmerkingen in dit hoofdstuk hebben geen betrekking op essentiële tekortkomingen.

3.1 EHS saldo benadering

De golfbaan ligt in de EHS. In het MER is aangegeven dat de 'Nee tenzij toets' daarom is uitgevoerd. De Commissie constateert echter dat er geen 'Nee tenzij toets' is gedaan maar dat op basis van optimalisatie van het ontwerp van de golfbaan een EHS-saldobenadering is toegepast⁵. De Commissie adviseert om voor de vervolgbesluitvorming inzichtelijk te maken dat met dit project wordt voldaan aan de voorwaarden voor deze benadering zoals verwoord in artikel 5.2. lid 3 van de Provinciale Ruimtelijke Verordening Utrecht 2009.

3.2 GEO-Keurmerk

In het MER wordt ingegaan op het Committed to Green programma. In 2009 is dit programma en certificering in Nederland door de Nederlandse Golf Federatie vervangen door het GEO-keurmerk, een internationaal keurmerk voor duurzaam golfbaanbeheer. De Commissie adviseert om aan te geven in hoeverre de golfbaan voldoet aan het GEO-keurmerk.

⁵ In een inspraakreactie wordt hier ook op gewezen.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Initiatiefnemer: college van burgemeester en wethouders van de gemeente Utrecht

Bevoegd gezag: gemeenteraad van de gemeente Utrecht

Besluit: over uitbreiding en herinrichting van golfbaan de Haar

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: D10

Bijzonderheden: In dit advies spreekt de Commissie voor de milieueffectrapportage zich uit over de juistheid en de volledigheid van het MER voor de uitbreiding en herinrichting van de golfbaan. Het m.e.r. plichtige besluit, het vaststellingsbesluit voor het bestemmingsplan Haarzuilens, omvat een groter gebied dan het plangebied voor de golfbaan. Voor dit omliggende gebied is reeds een m.e.r.-procedure doorlopen. Het bevoegd gezag moet zelf na gaan of de informatie uit het eerdere MER en de aanvulling daarop nog toereikend is om het milieubelang volwaardig te kunnen meewegen bij de besluitvorming over het bestemmingsplan Haarzuilens.

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure: 7 november 2007

advies aanvraag: 14 november 2007

ter inzage legging: 7 november 2007 tot en met 5 december 2007

richtlijnenadvies uitgebracht: 22 januari 2008

richtlijnen vastgesteld: april 2008

kennisgeving MER: 5 september 2012

ter inzage legging MER: 6 september 2012 tot en met 17 oktober 2012

aanvraag toetsingsadvies bij de Commissie m.e.r.: 3 september 2012

voorlopig toetsingsadvies uitgebracht: 19 november 2012

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

ir. J.J. Bakker

drs.ing. J. Bout (voorzitter)

ir.ing. R.B. Buiting

dr. J. Renes

drs. J.P. Siedsma (werkgroepsecretaris)

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in het besluit. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.7 dan wel 7.23 van de Wet milieubeheer, en van eventuele documenten over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die

gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, vóór het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

De Commissie heeft zowel bij het richtlijnenadvies als bij het toetsingsadvies een locatiebezoek afgelegd om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advies:

- Milieueffectrapport Uitbreiding Golfbaan De Haar, bestemmingsplan Haarzuilens, Oranjewoud, maart 2011;
- Bestemmingsplan Haarzuilens, Conceptontwerp, gemeente Utrecht, september 2012;
- Inventariserend archeologisch onderzoek ten behoeve van de uitbreiding naar 18 holes, Vestigia, april 2007;
- Aanvullende notitie MER de Haar naar aanleiding van de behandeling in de raadscommissie Stad en Ruimte van 14 juni 2011.

De Commissie heeft kennis genomen van 9 zienswijzen en adviezen, die zij tot en met 17 oktober van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Zij heeft deze, voor zover relevant voor m.e.r., in haar advies verwerkt.

Voorlopig toetsingsadvies over het milieueffectrapport
Uitbreiding golfbaan De Haar, gemeente Utrecht



Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

w www.commissiemer.nl

